

„За Србију није прихватљиво да Срби у Црној Гори имају статус мањине, већ да треба да буду аутохтон народ *као што је то случај са Црногорцима у Србији*”

Борис Тадић

„Србе у Црној Гори не доживљавам као туђинце, нити Црну Гору за њих туђинском државом. Једнако Црногорце не доживљавам туђинцима у Србији, нити Србију за њих туђинском државом”

Филип Вујановић

„Оног тренутка када у Уставу Србије буде прецизирано да је Србија држава српског и црногорског народа и овдашњи Црногорци ће се одрећи мањинских права и прихватити да буду конститутивни народ у Србији”.

Ненад Стевовић лидер Црногорске партије (ЦП)

„Треба говорити европским језиком, у чијем вокабулару *нема матичне државе*“

Миодраг Вуковић

Опраштајућа (кад се узајамно опрашта) посета црногорског председника Филипа Вујановића Србији била је најављена као намера да Србија и Црна Гора поново успоставе *традиционално добре односе*. Знајући да изјаву треба посматрати у контексту

политички коректног „говора љубави“
је да „изричај“
добри односи

[1] , јасно

за нас баштинике „говора мржње“ у србијанској рецепцији (који „Niggers with attitude“ и даље не преводимо као „Афроамериканци са ставом“) не треба схватити у традиционалном, већ орвеловски – у њему супротном значењу. На то се надовезао гуру „оног“ што се зове црногорска мањина у Србији – Ненад Стевовић, следећом изјавом: „Сународници смо били понекад. Пријатељи најчешће. Савезници скоро увијек. Сусједи одувијек и заувјек.“ Човек је носилац држављанстава Црне Горе – оног о којем „обични“ људи пореклом из Црне Горе могу само да сањају. Добио га је „у пакету“ са осталим заслужним грађанима –Шинаватром, Џајом и још неким са потерница, па његове изјаве имају тежину. Пропустио је да помене, вероватно ненамерно, геј и остале бракове као модалитет међусобних односа.

Односи између Србијанаца и Црногораца – „обичног“ народа и интелектуалних елита, заиста су скоро у целокупној историји били *традиционално добри*. Међутим, односи између властодржаца

T

радиционално

су били углавном лоши, још од Обреновића, преко Карађорђевића и Божићног устанка, сукоба партизана Добрице Ћосића (оних што су стрелили због црвеног шала)(1) и партизана Пека Дапчевића (оних у енглеским униформама, који су „издали“ револуцију), Ћиласових и Ранковићевих, те Никезићевих и Стамболићевих комуниста и њихове деце итд. За све време трајања њихових међусобних сплетака, подметања, убистава и других лијевих скретања, „обични“ Србијанци и Црногорци су, незаинтересовани за те „бедастоће“, живели у искреној љубави и јединству. Данас, сасвим у духу орвеловског „говора љубави“, све је наопако – „народи“ су завађени, ојађени, понижени/увређени, а међу властодршцима влада прави „међурежимски склад“. Ситнице попут признања Косова и проблема двојног држављанства биће ускоро „превазиђене“, на штету народа наравно.

Из изјава постављених као мото овог текста произилази да оба председника имају идентична полазишта. Срби и Црногорци су два (различита) народа, оба аутохтона и у једној и у другој држави. Разлика је у „нијансама“ – да ли су у обе државе оба народа конститутивни или само у својим формално непостојећим „матичним“. Црна Гора „помирљиво“ пристаје на мањински статус свог „народа“ у Србији и „великодушно“ нуди реципроцитет, хвалећи се спровођењем „европских“ стандарда на примеру „својих“ Срба – Српског Националног Вијећа.

Српски мањинисти се слажу са председником своје самозване матичне државе (Тадићем) да су Срби у Црној Гори аутохтони, „али је силом власти, политичке, медијске

и полицијске тортуре над Србима извршен уставни геноцид и присиљени су да буду мањина.” [2] А сила Бога не моли, па су они на то пристали, не буне се, уместо „полицијске тортуре“ изабрали су новац из буџета „геноцидног режима“. Све симпатије србијанске интелектуалне јавности су наравно на страни жртава „геноцидног режима“ на буџету истог. Важно је да се има придев српски – ко ће да се „смара“ са осталим ситницама.

По принципу „мањине свих земаља уједините се“, огласио се са врха *Ловћенца* србијанск и црногорски брат црногорског српског брата – већ поменути и одскора неизбежни Ненад Стевовић, осим странке председник и црногорског етничког (или како већ) већа у Србији изјавом као преписаном (уз замену придева црногорски српским и обрнуто) са црногорског србистичког сајта

Слободна мисао

: „Кад се промени Устав Србије

и у члану 1. буде писало да је Србија држава српског и црногорског народа,

ми ћемо се одрећи мањинских права“. Искуства из Црне Горе (би требало да) нас уче да чак и изјаве које више приличе цртаним филмовима схватамо озбиљно и

ДОСЛОВНО

, јер се обично остваре.

И оно мало београдских интелектуалаца који се још „смарају“ црногорским питањем су на сличним позицијама. Тако Миша Ђурковић оправдава „непомирљив“ став србијанског председника, донекле га коригујући тврдњом да „...они који се изјашњавају као Црногорци у Србији имају право на мањински статус, али они нису аутохтон народ, док Срби у Црној Гори јесу.“(1) Дефиниција народа тако постаје „они који се изјашњавају као...“, што значи да су за (само)одређење народа историјске и чињенице уопште ирелевантне. Довољно је да се скупи група истомисљеника – на неком сајту рецимо, па да им држава гарантује права по „европским“ стандардима.

Ђурковић примећује да је мањински статус у колизији са Уставом, наиме „...Устав Црне Горе ту државу дефинише као грађанску, дакле, нема већинског и мањинског народа. Међутим, у суштини Црна Гора то није, јер се подразумева да је црногорски народ већински, с обзиром на неке одреднице тог устава у којима се говори о језику, симболима, па и у члану 79. тог устава, у коме се дефинишу мањинска права, што значи да постоје и мањински народи, што грађанска држава не би требало да има.” Међутим, свеопшта мањинизација није у колизији, напротив, иманентна је уставу Србије, у коме је доследно спроведена „класична концепција етничке државе са већинским српским народом, из чега логично следи да су остали народи мањински.“ [3]

Идентитетска одредница Устава Србије по којем је Србија држава српског народа и свих грађана који у њој живе, углавном је тумачена у контексту „нормалних“ националних држава – а део „и свих грађана...“ схваћен је као компромис са грађанистима, у суштини плеоназам, јер нација и није ништа друго него „сви грађани државе.“ У „круговима“ заокупљеним повиком „друге Србије“ на промену „срамних одредаба Устава“ фокусираних на избацавање првог дела одреднице (држава српског народа) Србија је погрешно сматрана националном државом. Зато је Ђурковићево тумачење да је у питању концепт етничке државе заиста отрежњујуће и пуно тога објашњава.

Етничка држава је још једна атавистичка појава која нам је успешно уваљена. Друга је поданичка држава кувајтског типа, коју под фирмом псеудограђанске и псеудомикро државе уводи црногорски режим. Етноцентристички национализам се обично повезује са историјском Немачком, на супрот грађанског национализма француског, америчког и – што с поносом не рећи – србијанског (од времена српске револуције погрешно изучаване као први и други српски устанак) типа. И данашњу Немачку многи по инерцији и даље везују за овај концепт, мада је сасвим јасно (довољно је погледати репрезентацију у фудбалу чија су окосница Немци етнички не-Немци) да је и тамо доследно спроведен „француски“ (србијански) модел. Укратко, етничка држава не постоји више нигде, јер се концепт показао као потпуно неодржив, између осталог због мањинизације, читај дестабилизације, који му је иманентан.

У националној држави сви грађани без обзира на расу, етничко порекло и сл. припадници су нације, док етничке државе саме себи намећу обавезе и контролу међународних институција у вези мањинских колективитета, чија лојалност зависи искључиво од снаге државе. Прва криза и мањине су „фактор нестабилности“. То је управо оно што се догађа у „етничкој“ Србији и „грађанској“ Црној Гори, а не догађа се у нпр. „националним“ Хрватској, Румунији и Словачкој у којима је положај истих оних етничких група присутних и у Србији (мађарске нпр.) много тежи. У националним државама мањине нису „предвиђене“, што је доказ колико земље ЕУ нису упознате са „европским“ стандардима, па би наше едукативне НВО могле постати српски бренд слично отпорашима, извозницима револуција.

Пример како уставни концепт ствара проблеме тамо где их у суштини нема је „дихотомија“ унутар јединственог народа на Србе и Црногорце у Црној Гори која се, како видимо, преноси и у Србију. Реч је просто о концепту разградњи давно формираних нација, а тиме и целог народа, процесом супротним од асимилације. Црногорци су темељито разграђени сами од себе (на Црногорце, Србе, Бошњаке, Муслимане, Хрвате...), нека се припреме Србијанци (Цинцари, Шопи, Власи, Грци, Бугари, Македонци, Буњевци, Моравци, Црногорци и остали Динарци...).

Добар пример је, ничим објективним изазвана ујдурма око влашког питања у Србији, која лако може да постане „тренд“ и међу Србима пореклом из Црне Горе одавно (вековима) настањеним у Србији. Довољна је само увозна шаргарепа неком нпр. Ваљевцу, Чачанину или Ужичанину каријеристи и штап држави Србији. Наиме, ако постоје, како тврде и председник државе и део србијанске интелигенције, Црногорци који су у Србији аутохтони, то сигурно нису ови свеже досељени у туђе немачке куће у Ловћенцу, већ једино могу бити преци устаника из српске револуције/првог српског устанка (и многих чланова и симпатизера Удружења староседелаца – Срба из Србије – од Николе Самарџића до Веље Илића и Душана Михаиловића нпр.) који су населили тада опустошену Шумадију и западну Србију. А њихових потомака је барем пар милиона – ето „реципроцитета“ са „мултиетничком“ Црном Гором. Звучи идиотски? Али, зар је мање идиотска „реалност“ коју смо прогутали у Црној Гори и у којој саучествују готово сви, без обзира на политичко опредељење.

Власи су, да подсетимо, популација која одувек живи на просторима данашње источне Србије. Говоре варијанту румунског језика кући, а српски у јавности. Уколико нису Румуни, како неки тврде, с тим народом су свакако сродни. Доскора су се изјашњавали као Срби. Како се то десило? Једноставно, након српске револуције, Србија се устројила као модерна национална држава и међу првима у свету је прокламовала да сваки грађанин доласком у Србију постаје слободан човек. Многи Власи кметови преселили су се из суседних земаља, а староседеоци су са одушевљењем прихватили тадашњу Србију као своју земљу и добровољно се интегрисали и асимилovali, а матични етнички Срби су их прихватили. Нису Власи усамљен случај – тадашња Србија је доживела праву усељеничку инвазију слободољубивих људи најразличитијег етничког порекла који су се врло брзо добровољно асимиловани. Осамостаљењем Румуније добри односи између две државе и народа и унутар србијански односи међу етничким Србима и Власима увек су били пријатељски. Све до настанка орвеловског „говора љубави“ када одједном Савет Европе доноси декларацију по којој су Власи, односно Румуни најдискриминисанија мањина у Европи, наводно без икаквих права, и којом се налаже држави Србији да се „та“ права поштују као предуслов за европске интеграције.

Концепт етничке државе учинио је да Власи – доскора Срби *по националности*, будући нису *етни*
чки
Срби,
не својом вољом и избором
више нису Срби, па је пред њима невољни избор између румунске националне или аутохтоне Влашке етничке мањине. Како на Балкану ништа не пролази без емоција, завадиће се два пријатељска народа. Срби једино са Румунима никад нису ратовали (уколико Византију сматрамо за грчку државу, што и није баш тачно), а румунска

пословица каже да Румуни имају само два пријатеља: море и Србе. Румуни имају и здравицу *Se trăiasca țară Românească, se trăiasca România mare, și Serbia tare!* (Живела земља румунска, живела велика Румунија и јака Србија!). Ето изазова за „говорнике љубави“. А ту је и на терену непостојећи „спор“ између српске и румунске православне цркве.

Арапска приповетка о лењој браћи описује како је лав ноћу улазио и убијао једног по једног брата, зато што их је мрзело да затворе улаз од шатора. Прво је поједен онај најближе улазу, остале је било баш брига. На крају је дошао ред и на оног најудаљенијег од врата. У српској интерпретацији нема лавова, већ вукова и магараца. Појео вук Косово, јуче је дошао по Српску, Црна Гора на јеловнику, Војводина се крчка, нека се припреми десерт (ужа) Србија. Увек на исти начин – однекуд створено нестандардно устројство и концепт уређења државе (обично је ту негде Венецијанска комисија) – па практичне последице „истог“.

А да ипак затворимо улаз од шатора/мензу?

[1] Добрица Ћосић: „...продире први корпус НОВ под командом Пека Дапчевића ... са класичном субординацијом, чиновима, униформисаном командом, штапском кухињом, културном екипом, снабдевањем путем реквизиције... крај партизанској равноправности, једнакости, слободне критике штабова, ригидном моралу... Морал у коме се за „украдену шљиву“ или... „Црвени шал“... у цичи зими стреља починилац, полако и неповратно одлазио је у партизанске легенде. Припадао сам онима који су били разочарани „нормализацијом“, у ствари титоизацијом револуционарног покрета. У мени и мојим блиским друговима зачињала се морална и доктринарна опозиција новом поретку...“.

[Зашто се Србија стиди антититоистичке опозиције](#)

[2] „Разлике остају – сарађивати се мора“, "Политика" 19.5.2009.

[3] Исто